Afdeling: Bestuur en Dienstverlening
Behandelaar: Pijlman, Lars
Telefoonnummer: **06-51414766**

Voorstelnr. <Neem dossiernr over uit Ibabs>
Barneveld,
Portefeuillehouder: B. Wijnne

☑ Ter kennisname naar de raad
Nummer beleidsproduct: 1876

☑ Op overzicht Bestaand beleid (website)

Onderwerp: **Informerend memo stand van zaken Lelystad Airport / vliegroutes**

Gevraagde beslissing:

a. Kennisnemen van het informerend memo over de stand van zaken Lelystad Airport / vliegroutes;
b. Het memo ter kennisneming door leiden naar de gemeenteraad.

1. Inleiding

In het afgelopen PHO Ruimte regio Foodvalley en AB regio Foodvalley stond er een informerende memo over Lelystad Airport / Vliegroutes op de agenda. Ook vanuit de Regiocommissie in november jl. kwam de vraag of er informatie gedeeld kon worden met de raadsleden.

Het memo bevat achtereenvolgens een korte terugblik op het dossier Lelystad Airport / vliegroutes, een toelichting op de lobbystrategie en de actuele stand van zaken rond de opening van Lelystad Airport, het Programma Luchtruimherziening en de Luchtvaartnota 2020-2050.

2. Beoogd effect

Informeren van de gemeenteraad over de stand van zaken Lelystad Airport / vliegroutes.

3. Argumenten

De Tweede Kamer heeft op 25 januari 2021 Lelystad Airport controversieel verklaard. Daarom zal waarschijnlijk een volgend kabinet een definitief besluit nemen over de opening. Punt van aandacht blijven de aanvliegroutes en de impact van deze routes op de woon- en leefkwaliteit op de grond.
De zorgen op dit punt blijft het bestuur van regio Foodvalley via verschillende kanalen onder de aandacht brengen bij het ministerie.

4. Kanttekeningen

N.v.t.

5. Financiën

N.v.t.

6. Uitvoering

N.v.t.

7. Bijlagen

- Informerend memo stand van zaken Lelystad Airport / vliegroutes

Memo

Aan	:	PHO EW&V en regiocommissie
Van	:	Wethouder Leon Meijer - gemeente Ede - regiotrekker Luchtvaart
Datum	:	2 december 2021
Onderwerp	:	Infomemo Lelystad Airport / vliegroutes - december 2021

Inleiding

Voorliggende memo bevat achtereenvolgens een korte terugblik op het dossier Lelystad Airport / vliegroutes, een toelichting op de lobbystrategie en de actuele stand van zaken rond de opening van Lelystad Airport, het Programma Luchtruimherziening en de Luchtvaartnota 2020-2050.

Korte terugblik

In 2008 werd in Den Haag al gesproken over het ontlasten van luchthaven Schiphol door verplaatsing van niet-mainportgebonden vliegverkeer (vakantievluchten) naar de luchthavens Eindhoven en Lelystad Airport. Pas vlak voor de zomer van 2017 kwam naar buiten dat de aanvliegroutes van Lelystad Airport recht over de Veluwe zouden komen te lopen op relatief lage vlieghoogte (1.800 tot 2.700 meter). De gedachte toen was dat sneller doorstijgen niet mogelijk zou zijn in verband met interferentie met vliegverkeer van Schiphol. Door alle commotie die hierover is ontstaan is de opening van Lelystad Airport al meerdere keren uitgesteld. Inmiddels heeft de minister toegezegd dat er een oplossing komt voor de zogenaamde laagvliegroutes alvorens Lelystad Airport open gaat. Wat deze oplossing concreet inhoudt is nog niet geheel duidelijk.
Vanaf 2019 werkt het ministerie aan de herziening van het luchtruim. Doel is om het luchtruim efficiënter te kunnen gebruiken en beheren en de impact van vliegverkeer op de grond te beperken. Parallel hieraan wordt gewerkt aan een toekomstvisie voor de luchtvaart (Luchtvaartnota 2020-2050).

Lobbystrategie

De voorgenomen (lage) vliegroutes van Lelystad Airport boven grote delen van Gelderland (en andere provincies) heeft er toe geleid dat in 2018 het Gelders Kernteam Luchtvaart is opgericht. Hierin zijn vertegenwoordigd: de provincie Gelderland, de Gelderse regio's, Natuur en Milieu Gelderland, Nationaal Park de Hoge Veluwe, HISWA-RECRON en sinds kort ook de Samenwerkende Actiegroepen Tegen Laagvliegen (SATL) en VNO-NCW. Wethouder Leon Meijer (gemeente Ede) behartigt in dit gremium de belangen van regio Foodvalley. Terugkoppeling vindt ambtelijk en via het regio-PHO EW&V plaats. Via het Gelders Kernteam Luchtvaart laten we zoveel mogelijk één geluid horen vanuit Gelderland om zo onze belangen omtrent de bescherming van de woon- en leefkwaliteit eenduidig onder de aandacht te brengen. Dit heeft er inmiddels toe geleid dat we door Den Haag gezien worden als een volwaardige gesprekspartner en dat onze inbreng serieus wordt meegenomen.

Het regio-standpunt aangaande de vliegroutes van Lelystad Airport luidt kort gezegd: *'Eerst een gedragen oplossing voor de laagvliegroutes, daarna pas opening Lelystad Airport'*. De afgelopen jaren hebben we dit standpunt via diverse kanalen en herhaaldelijk onder de aandacht gebracht bij het ministerie. Later zijn we ook de ontwikkelingen op het gebied van het Programma Luchtruimherziening en de Luchtvaartnota 2020-2050 kritisch gaan volgen. Dit hebben we steeds gedaan vanuit onze rol en verantwoordelijkheid als medeoverheid, die nadrukkelijk anders is dan die van actiegroepen. We onderhouden wel nauwe contacten met de (lokale) actiegroepen.

Een chronologisch overzicht van alle acties die we tot nu toe als Gelders Kernteam Luchtvaart en regio Foodvalley gedaan hebben is na te lezen op: https://dossiers.ede.nl/dossiers-overzicht/lelystad-airport-en-vliegroutes/.

Stand van zaken

Lelystad Airport
De Tweede Kamer heeft op 25 januari 2021 Lelystad Airport controversieel verklaard. Daarom zal waarschijnlijk een volgend kabinet een definitief besluit nemen over de opening. Punt van aandacht blijven de aanvliegroutes en de impact van deze routes op de woon- en leefkwaliteit op de grond. Onze zorgen op dit punt blijven we via verschillende kanalen onder de aandacht brengen bij het ministerie (zie ook hieronder).

Programma Luchtruimherziening
Begin dit jaar heeft de ontwerp-Voorkeursbeslissing Luchtruimherziening ter inzage gelegen. Zowel in Gelders verband als in regioverband zijn zienswijzen ingediend[1]. In de zienswijze van de regio Foodvalley zijn de volgende aandachtspunten benoemd die van specifiek belang zijn voor onze regio:

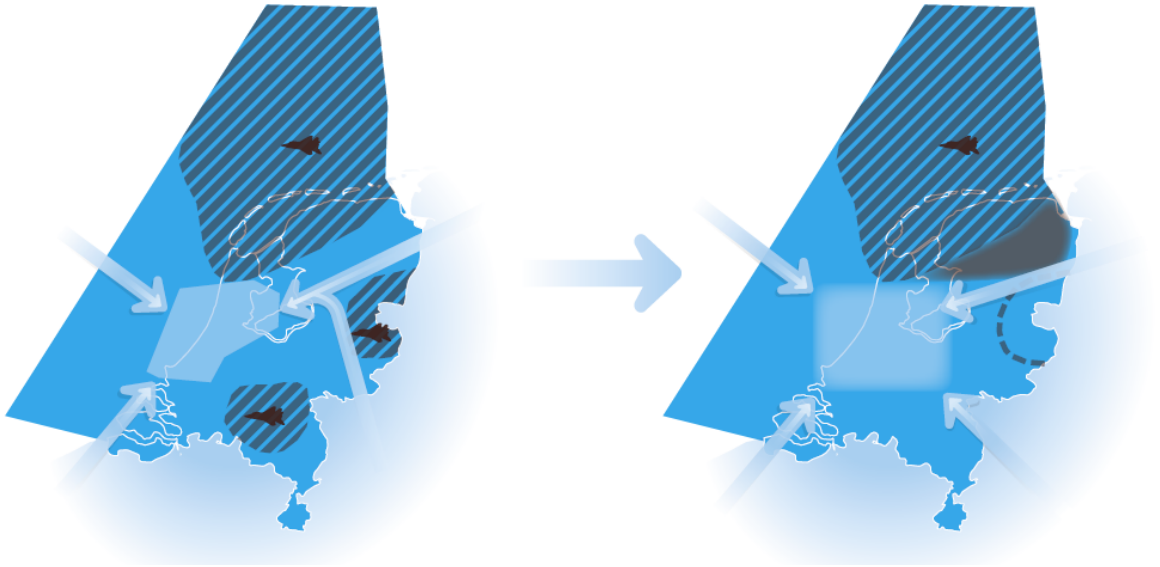
1. Heroverwegen opening Lelystad Airport
2. Concreet maken oplossing voor laagvliegen route Lelystad Airport
3. Impact 4e naderingspunt

1. Heroverwegen opening Lelystad Airport
De planvorming rond Lelystad Airport loopt al vele jaren. Inmiddels zijn er nieuwe inzichten op het gebied van klimaatdoelstellingen, stikstofproblematiek, alternatieve reismogelijkheden en de (blijvende?) impact van de coronapandemie. In onze zienswijze vragen we de minister of zij, gezien dit voortschrijdend inzicht, bereid is de opening van Lelystad Airport voor groothandelsverkeer te heroverwegen.

2. Concreet maken oplossing voor laagvliegen route Lelystad Airport
De minister heeft in het kader van de luchtruimherziening de toezegging gedaan dat er een oplossing voor de zogenaamde laagvliegroutes wordt geïmplementeerd voordat Lelystad Airport open gaat voor groot handelsverkeer. Het is echter onvoldoende duidelijk hoe deze oplossing er in de praktijk uit gaat zien, welke verbeteringen er worden behaald ten opzichte van het eerdere route-ontwerp en welke impact op de woon- en leefkwaliteit gaat optreden binnen onze regio. In de zienswijze vragen we de minister om de oplossingen meer concreet te maken en de impact in beeld te brengen. Ook vragen we aandacht voor een eenduidige monitorings- en handhavingssystematiek om te borgen dat de overlast op de grond beperkt is en blijft.

3. Impact 4e naderingspunt
Een voor onze regio belangrijk aandachtspunt in de ontwerp-Voorkeursbeslissing Luchtruimherziening is de invoering van een vierde naderingspunt voor Schiphol met bijbehorende vliegroutes. De informatie hierover is tot nu toe erg summier. In het ontwerp staat: *“De inschatting is dat dit punt boven het zuidoosten van de provincie Utrecht of het zuidwesten van Gelderland komt te liggen”* (zie ook het kaartje in figuur 1) en *“Onder de vaste routes kan echter lokaal sprake zijn van achteruitgang”*, waarbij gedoeld wordt op de lokale omgevingskwaliteit. Volgens het ministerie wordt in de volgende fase van het Programma Luchtruimherziening (planuitwerking) onderzocht waar het vierde naderingspunt boven Midden-Nederland precies komt te liggen. In deze fase worden de plannen concreet uitgewerkt. In onze zienswijze vragen wij aandacht voor de impact van het 4e naderingspunt op de woon- en leefkwaliteit binnen onze regio en vragen we om nauw betrokken te worden bij de nadere uitwerking.

[1] Zienswijzen Ontwerp-Voorkeursbeslissing Luchtruimherziening

Figuur 1: Globaal overzicht van de herinrichting van het naderingsgebied voor de luchthaven Schiphol, inclusief ontwikkeling vierde naderingsstroom (links de huidige situatie en rechts de voorgenomen nieuwe situatie). De wijzigingen aan de oefengebieden zijn ook opgenomen. (Bron: Ontwerp-Voorkeursbeslissing Luchtruimherziening, januari 2021, ministerie van I&W, ministerie van Defensie, LVNL, CLSK en MUAC).

Voortgangsbrief

Inmiddels heeft de minister vlak voor de zomer een voortgangsbrief over de luchtruimherziening naar de Tweede Kamer gestuurd[2]. In de voortgangsbrief wordt in wat meer detail inzicht gegeven in de oplossingen voor de (laag)vliegroutes van Lelystad Airport. Waar boven ons grondgebied in eerste instantie sprake was van horizontaal vliegen op een hoogte van circa 2.700 tot 3.000 meter, is in het aangepaste routeontwerp opgenomen dat uitgaand vliegverkeer in zuidelijke richting al vanaf Apeldoorn zoveel mogelijk verder doorstijgt en inkomend verkeer pas later de daling inzet. Het horizontaal vliegen boven ons grondgebied komt hiermee te vervallen als standaardprocedure. In de meeste gevallen komen de vliegtuigen dus op grotere hoogte over ons grondgebied dan eerder de bedoeling was. Onduidelijk is nog welke vlieghoogtes exact gehaald worden en welke impact hier bij hoort om de woon- en leefkwaliteit op de grond. Overigens blijkt uit de voortgangsbrief ook dat in het gebied dichter bij Lelystad Airport hoger vliegen niet mogelijk is: de Noord-Veluwe blijft dus te maken hebben met een horizontale vliegroute over een afstand van circa 30 kilometer op een hoogte van 1.800 meter.

De inhoud van de voortgangsbrief vormde aanleiding om (nogmaals) aandacht te vragen voor een aantal onderwerpen die eerder in de zienswijze op de ontwerp-Voorkeursbeslissing Luchtruimherziening zijn aangegeven. Dit is vervat in een brief van de provincie namens de Gelderse partners[3]. Aanvullend aandachtspunt is onze zorg over het vliegen op Lelystad Airport in de randen van de nacht aangezien dit tot slaapverstoring van de inwoners die onder de routes wonen kan leiden. Ook wordt nogmaals benadrukt dat wij als regionale en lokale overheden actief betrokken willen worden bij de planuitwerkingsfase van het Programma Luchtruimherziening.

Planning

De planning van het programma luchtruimherziening staat hieronder weergegeven, maar is inmiddels achterhaald vanwege de demissionaire status van het huidige kabinet. De definitieve Voorkeursbeslissing Luchtruimherziening, inclusief de Reactienota Zienswijzen zal naar verwachting doorschuiven naar volgend jaar. Dan krijgen we hopelijk meer inzicht in bovenstaande punten en antwoord op onze vragen.

[2] Voortgangsbrief Programma Luchtruimherziening 22 juni 2021
[3] Reactie provincie Gelderland n.a.v. Voortgangsbrief Programma Luchtruimherziening 22 juni 2021

Figuur 2: Planning luchtruimherziening (bron: ministerie van I&W).

Luchtvaartnota 2020-2050
Eind vorig jaar heeft de minister de Luchtvaartnota definitief vastgesteld[4]. Het kabinet wil dat de luchtvaart klaar is voor de toekomst. Na het herstel van de huidige crisis is er perspectief op groei, mits de luchtvaart er aantoonbaar in slaagt om stiller, schoner en duurzamer te worden. Vanuit diverse hoeken klinkt kritiek op de visie, met name omdat die op gespannen voet lijkt te staan met de klimaatopgave.

Tot slot
Voor meer achtergrondinformatie en historie wordt verwezen naar:
- https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/luchtvaart/ontwikkeling-lelystad-airport;
- www.luchtvaartindetoekomst.nl;
- https://dossiers.ede.nl/dossiers-overzicht/lelystad-airport-en-vliegroutes/.

[4] Publiekssamenvatting Luchtvaartnota